

در راه رقابت کالاهای ایرانی در بازارهای جهانی است.

سیاست‌های نه‌چندان درست دولت در ایجاد تعهد و خرج پول که اخیراً منجر به اعتراض مدیران ارشد کشور در سطح وزرای دولت‌های پیشین و حتی دولت نهم و برکناری وزرای اقتصاد و رؤسای بانک مرکزی شده است، تورم بی‌سابقه‌ای را به کشور تحمیل نموده که نتیجه آن، بسته سیاست‌های انقباضی بانک مرکزی است و جلوی اعتبارات بانک به واحدهای تولیدی را گرفته که علاوه بر در تنگنا قرار دادن سرمایه در گردش واحدها، کل سرمایه‌گذاری‌های آنان در پروژه‌های تولیدی ناتمام را در خطر نابودی قرار داده است.

نابسامانی سیاست‌های مالی که مانع انجام به موقع تعهدات واقعی به پیمانکاران شده است، همراه با تکیه به نظام بانکی مصنوعی و غیرکارآمد، نرخ‌های بهره واقعی را در بازار تا مرز ۴۰ درصد افزایش داده و همه تولیدکنندگان نیازمند اعتبارات مناسب، مخصوصاً جوانان و خانواده‌های نیازمند مسکن را با مشکل عظیم بی‌خانمانی روبه‌رو کرده است.

به علاوه، تسلط طرز تفکر بازار و بازاری‌ها بر دولت و دستگاه‌های دولتی در سال‌های پس از جنگ و اختراع روش خودگردانی مالی برای انتقال هزینه‌های دستگاه‌های دولتی به ارباب رجوع و مصرف‌کننده، سبب شده است که، چه کارخانجات و دستگاه‌های اداری دولتی و چه تولیدکنندگان و فروشندگان خصوصی، هرگونه اضافه هزینه واقعی و یا فرضی را به حساب خریدار و مصرف‌کننده بگذارند و از منطق صرفه‌جویی، کاستن هزینه‌های زاید، بهره بردن از مزایای اقتصاد در مقیاس فزاینده تولید، تزییق تکنولوژی، بهبود

مدیریت و حفظ مواد و کالاها در چرخه تولید و فروش خبری نباشد. از طرف دیگر، رواج همین تفکر بر سایر دستگاه‌ها، سبب شده که بدون توجه به شرایط کمبود کالاها و فقدان رقابت در بازار، از یک طرف وضع و اجرای مقررات نظارتی و کنترل توسط وزارتخانه‌های مسؤول، سست و یا کنار گذاشته شود و از طرف دیگر، شهرداری‌ها و اتحادیه‌های اصناف و اتاق‌های بازرگانی، از وظایف و مسؤولیت‌های تاریخی، اخلاقی و نظارتی خود غافل بمانند و خانواده‌های مصرف‌کننده، لاعلاج در چنگال فروشندگان سودجو و فرصت طلب گرفتار آیند. یکی دیگر از عوامل افزایش فشارهای تورمی بر بودجه خانواده‌ها و بی‌بندوباری قیمت‌ها، کم‌توجهی دستگاه‌های قضایی و به تبع آن دستگاه‌های انتظامی، با گران فروشان، انحصارداران و محترکران است. متأسفانه، از زمان خاتمه جنگ تحمیلی و اجرای سیاست‌های آزادسازی اقتصادی، ساختار نظارت بر بازار، در دولت، سست یا بلااثر گردید و امروز، علیرغم وجود ده‌ها سازمان بازرسی و نظارت و کنترل بر روی کالا و حتی علیرغم وضع قانون مالیات بر ارزش افزوده که مستلزم وجود حساب و کتاب در خرید و فروش‌ها است، عملاً دست‌فروشنده در تحمیل قیمت دلخواه بر خریدار باز بوده و ترسی از نظارت صنفی یا تشکل‌های حرفه‌ای، اتاق‌ها، شهرداری‌ها و حتی وزارت بازرگانی که مسؤولیت تنظیم بازار را به عهده دارد، وجود ندارد. اقتصاد ضعیف و نابسامان شدن وضع مردم ما در بین کلیه ملت‌های هم‌تراز، حاصل بی‌اعتنایی به اصول اولیه مدیریت در دنیای امروز، یعنی شایسته‌سازی در اداره کشور است. ■

طرح تحول اقتصادی دولت

تحولات هفتگانه رییس‌جمهور

امیدواریم با برنامه‌های اتخاذ شده در ابعاد گسترده برای کشور، راه برای رسیدن به اهداف سند چشم‌انداز هموار شود.

می‌شوند. مثلاً در مصرف آب، برق و سوخت، اسراف زیادی صورت می‌گیرد، لذا برای جلوگیری از اتلاف منابع، برخی سیستم‌ها باید اصلاح شوند.

● فقدان عدالت اجتماعی: به گفته دکتر احمدی‌نژاد، هم‌اکنون فاصله طبقاتی بین پردرآمدها و کم‌درآمدها در کشور فاحش است.

محورهای طرح

رییس‌جمهور در ادامه سخنان خود، مهمترین عرصه‌هایی را که می‌بایست مورد اصلاح ساختاری قرار گیرند، در ۷ مورد عمده تشریح کرد که این موارد در کنار اصلاح ساختار دولت، محورهای طرح تحول اقتصادی رییس‌جمهور را تشکیل می‌دهند.

(۱) **نظام بهره‌وری:** رییس‌جمهور، با اشاره به پایین بودن نرخ بهره‌وری در کشور، گفت: «گاهی کمتر از نصف نیروی مصرف شده، برداشت بهینه صورت نمی‌گیرد.» وی همچنین از بازتعریف نظام بهره‌وری توسط دولت خبر داد.

(۲) **نظام توزیع یارانه:** به گفته احمدی‌نژاد، هم‌اکنون یارانه‌ها به صورت عمومی توزیع می‌شوند و هدف معینی از تخصیص آنها وجود ندارد. هفتاد درصد یارانه‌های توزیع شده توسط سه دهک بالای جامعه جذب می‌شوند. همچنین، کل یارانه‌های توزیع شده در بخش فرآورده‌های نفتی، با احتساب قیمت نفت در حد ۹۰ دلار، نزدیک به ۹۰ هزار میلیارد تومان است که این مبلغ باید اقتصاد را زیر و رو کند، در حالی که هیچ اتفاق مثبتی برای عموم مردم به وقوع نمی‌پیوندد.

(۳) **ساختار مالیاتی:** به گفته رییس‌جمهور، در بسیاری از کشورها میزان مالیات از ۲۰ درصد محصول ناخالص داخلی تجاوز می‌کند، در حالی که در کشور ما این رقم ۷ درصد است. وی خاطر نشان کرد که دولت، نظام جامع ارتباط پایگاه‌های اطلاعاتی و یک سیستم مالیات خودکار را طراحی کرده است.

وعده‌ای که رییس‌جمهوری در نخستین دقایق سال جاری مبنی بر ارائه طرح تحول اقتصادی داده بود، تحقق یافت. دکتر احمدی‌نژاد در پیام نوروزی خود این چنین گفته بود: «در طول سال ۸۶، دولت در کاری بسیار فشرده و مستمر با حضور صاحب‌نظران و کارشناسان، یک طرح بزرگ تحولی اقتصاد را آماده کرده است - طرحی برای ریشه‌کن کردن نابسامانی‌های موجود در عرصه اقتصاد، ریشه‌کنی ویژه‌خواری‌ها، تبعیض‌ها، ناکارآمدی‌ها در تولید و توزیع منابع بانکی و ثروت، در توزیع یارانه‌ها، در جمع‌آوری مالیات و توزیع کالا.» بدین ترتیب، بعد از گذشت سه ماه از بیان این جملات، ریاست‌جمهوری، سوم تیرماه، در یک گفت‌وگوی تلویزیونی که با مشاوران امور رسانه‌ای خود انجام داد، ابعاد مختلف طرح تحول اقتصادی را تشریح کرد. دکتر احمدی‌نژاد، در بخش اول سخنان خود، مشکلاتی را که به زعم وی در اسناد قانونی و برنامه کشور به تفصیل مورد مطالعه قرار گرفته، در قالب ۵ مورد عمده به شرح زیر بیان نمود:

● **رشد اقتصادی متلاطم و اندک:** رییس‌جمهور، یکی از مشکلات کشور را نبود رشد اقتصادی متناسب با ظرفیت‌ها و سرمایه‌گذاری‌های انجام شده در کشور دانست، ضمن این که از نظرایشن، رشد اقتصادی کشور پایدار نبوده و با کوچکترین حرکت دچار تزلزل می‌شود.

● **بیکاری:** به گفته ایشان، حدود ۴۰ سال است که اقتصاد کشور از مشکل بیکاری رنج برده و در ۲۰ سال اخیر - به خصوص ۱۰ سال گذشته - نرخ مزبور همواره در قمری بوده است که در دولت نهم به کمتر از ۱۱ درصد رسیده است.

● **تورم:** به تحلیل دکتر احمدی‌نژاد، ریشه اصلی تورم، اتکای اصلی درآمدهای دولت به نفت بوده و مقداری از تورم نیز منشأ جهانی دارد، ضمن این که بهره‌وری پایین نیز قیمت‌ها را افزایش می‌دهد. وی همچنین، خلق پول و نحوه تخصیص منابع بانکی و سوداگری را از عوامل مؤثر دیگر بر تورم دانست.

● **اتلاف و اسراف منابع:** مقدار زیادی از منابع کشور به انحای مختلف تلف

دومین حضور در کمتر از یک ماه

هنوز یک ماه از گفت‌وگوی تلویزیونی رییس‌جمهور در مورد طرح تحولات اقتصادی نگذشته بود که وی بار دیگر با حضور در رسانه ملی، به ارایه توضیحات تکمیلی در مورد این طرح پرداخت. در ادامه به مهمترین بخش‌های آن اشاره می‌شود:

● **طرح تحولات اقتصادی همه‌جانبه است:** به گفته رییس‌جمهور، دولت قصد دارد همه جوانب این طرح را اجرا کند و اگر بخشی از طرح را زمین بگذارد، همه طرح زمین می‌خورد. بنابراین طرح تحولات اقتصادی فقط مختص هدفمند کردن یارانه‌ها نیست. در عین حال، پرداخت یارانه‌ها هم به شکل نقدی و هم غیرنقدی صورت خواهد گرفت.

● **فعالاً یارانه‌ها مشمول ۷ دهک پایین جامعه می‌شوند:** در وهله اول، دولت قصد دارد کسانی را که تاکنون سهمی از نفت نبرده‌اند و شامل ۷ دهک پایین جامعه می‌شوند، از سود حاصل از فروش نفت بهره‌مند کند تا طی چند سال قدرت خرید آنها چند برابر شود.

● **طرح تحولات اقتصادی، اجرای قانون برنامه است:** به گفته احمدی‌نژاد، این طرح، در حقیقت اجرای قانون برنامه بوده و حداقل دو سال و نیم کار کارشناسی توسط دولت روی آن انجام شده است.

● **در بعضی از بخش‌ها تکالیف قانونی وجود دارد:** با توجه به سخنان رییس‌جمهور، در نظام بانکی، گمرک و مالیات، تغییرات و اصلاحات جزئی در قانون انجام می‌شود. ولی در نظام توزیع کالا و بهره‌وری، تکالیف قانونی وجود دارند و اصلاح این بخش‌ها در سه مرحله اجرا خواهد شد.

● **زمان اجرا برای بخش‌های مختلف طرح متفاوت است:** برای اجرای طرح هدفمند کردن یارانه‌ها یک ماه و برای طرح اصلاح مالیات‌ها ۳ تا ۴ ماه زمان لازم است. به گفته احمدی‌نژاد، بخش اول هدفمند کردن یارانه‌ها در طول نیمه دوم سال جاری آغاز می‌شود و بخش دیگر از آن به پیشنهاد کارشناسان، جهت جلوگیری از تبعات منفی اجرای طرح، به سال آینده موکول می‌شود.

● **طرح تحول اقتصادی، در چارچوب سند چشم‌انداز است:** از نظر رییس‌جمهور، الزامات تحقق سند چشم‌انداز، اصلاح ساختارهای هفتگانه است. به عبارت دیگر، ساختارها در جهت تحقق سند چشم‌انداز و اصل ۴۴ اصلاح می‌شوند.

● **هدفمند کردن یارانه‌ها، ضد تورمی است:** احمدی‌نژاد یاد آور شد: «با هدفمند کردن یارانه‌ها در واقع پول از جامعه جمع‌آوری می‌شود که سیاستی ضد تورمی است و به تدریج، در بخش‌های مختلف و دهک‌های مورد نیاز هزینه می‌شود.»

موضوع اصلی شماره آینده ماهنامه «اقتصاد ایران» به طرح تحول اقتصادی رییس‌جمهور و ابعاد، جزئیات، چالش‌ها و تبعات احتمالی آن خواهد پرداخت.

۴) **گمرک:** دکتر احمدی‌نژاد با اشاره به این که گمرک در ۳۰ سال گذشته، کوچکتر اما از نظر حجم کار چند برابر شده گفت: «برای حل این مسأله باید ساختار، ابزار و اختیار لازم به گمرکات ارایه شود تا کارها به درستی انجام گیرد.» به گفته وی، باید پایگاهی وجود داشته باشد که گمرکات به هم وصل شده و هر کالا، کد مخصوص به خود داشته باشد.

۵) **نظام بانکی:** رییس‌جمهور با اشاره به این که بحث اصلاح نظام بانکی به کارمندان و مدیران بانک‌ها مربوط نیست، گفت: «قانون عملیات بانکی، ساختار تعریف شده‌ای ندارد و لذا قادر نیست فعالان اقتصادی را ارزشیابی کند.»

۶) **نظام ارزش‌گذاری پول ملی:** احمدی‌نژاد با متناقض خواندن احکام مندرج در قانون برنامه چهارم در مورد ارزش و ورودی، قیمت آزاد ارز را غیرمفید دانست، چراکه سیستم باید مدیریت شده باشد.

۷) **نظام توزیع کالا و خدمات:** به گفته رییس‌جمهور، «نظام توزیع در کشور ما سردستی است و کالاها برای رسیدن به دست مردم، چند دست مورد گردش قرار می‌گیرد.» وی تأکید کرد باید ایستگاه‌های متعدد و شبکه توزیع بزرگ ایجاد شده و نظارت مناسبی نیز صورت گیرد.

از کار گروه تا کمیسیون ویژه

رییس‌جمهور در حالی طرح تحول اقتصادی را تشریح نمود که حدود یک ماه و نیم قبل از آن، طی حکمی، اعضای کار گروه تحولات اقتصادی را منصوب کرده بود - افرادی که عمدتاً از یاران نزدیک و مورد اعتماد احمدی‌نژاد در کابینه و همچنین، از اعضای شورای تدوین برنامه پنجم توسعه کشور هستند. مدتی بعد، رییس‌جمهور طی حکم جدید، محمدناصر شرافت، فرهاد رهبر و مهدی رضوی را به عنوان سه عضو جدید کار گروه تحول اقتصادی انتخاب کرد. در سوی دیگر، اهالی مجلس نیز بعد از اعلام طرح، دست به کار شدند و کمیسیون ویژه‌ای را متشکل از ۱۵ عضو برای بررسی طرح رییس‌جمهور تشکیل دادند - اقدامی که در ابتدا با مخالفت احمد توکلی، نماینده تهران رو به رو گشت اما در نهایت، وی با رأی نمایندگان به عنوان یکی از اعضای کمیسیون ویژه انتخاب شد. رؤسای کمیسیون‌های اقتصاد، برنامه و بودجه، انرژی، صنایع، کشاورزی و عمران نیز در این کمیسیون حضور دارند. البته در شرایطی که هنوز جزئیات دقیق و آیین‌نامه‌های طرح تحولات اقتصادی مشخص نبوده و رییس‌جمهور، بخش‌هایی از طرح خود را عملیاتی کرده است، مشخص نیست نقش این کمیسیون ویژه چه خواهد بود. ضمن این که دکتر احمدی‌نژاد در این مدت نشان داده که ترجیح می‌دهد به شکل مستقیم و رودررو با مردم به بیان ایده‌های خود بپردازد.

داستان دنباله‌دار ایران و آمریکا

مناقشه هسته‌ای، معمای عجیب

از نگاه صاحب‌نظری که نظرش در نیویورک تایمز به چاپ رسید، رسانه‌های آمریکا واقعیات بازی‌های

سیاسی ایران و آمریکا را به مردم این کشور به درستی منعکس نمی‌کنند.

شده بود. پس جرج بوش، از صمیم قلب ناامید و ناراحت نبوده است! نیویورک تایمز در ادامه نوشته بود: آمریکا و فرانسه با پیش فرض رد پیشنهادات از سوی ایران، به استقبال پیشنهاد گفت‌وگو با ایران رفته‌اند. آنان می‌دانند، مقامات ایرانی به دلیل ابهامات این بسته پیشنهادی و حساسیت موضوع هسته‌ای خود، چنین بسته پیشنهادی را قبول نخواهند کرد. در واقع، آمریکا و فرانسه کاری کردند که از پیش، نتیجه‌اش را می‌دانستند. اما چرا بسته پیشنهادی جدید غرب مبهم است؟ جواب آسان است، غربی‌ها در این بسته پیشنهادی، کلمه «دیپلماسی» را به عنوان موضوع بسته پیشنهادی مطرح نکرده و هدف نهایی بسته پیشنهادی را توقف کامل غنی‌سازی در خاک ایران اعلام کرده بودند. معمایی عجیب! گفت‌وگو و مذاکره درباره موضوعی که نتیجه آن از پیش معلوم است.

طی گزارش اخیر نیویورک تایمز، جرج بوش، ایران را به رد پیشنهادات جدید غرب، مبنی بر توقف غنی‌سازی در خاک ایران، محکوم ساخت. بوش گفت: من از رد پیشنهادات از سوی مقامات ایرانی، بسیار ناامید و ناراحت هستم.

این در حالی است که روزنامه نیویورک تایمز در همان خبر، پس از چند سطر، نوشته بود که تهران واقعاً پیشنهاد غرب را به طور رسمی رد نکرده است. به علاوه، متکی، وزیر امور خارجه ایران در مورد بسته پیشنهادی جدید غرب می‌گوید: واکنش ایران به بسته پیشنهادی غرب، به واکنش غرب به بسته پیشنهادی ایران که در ۱۳ مه ۲۰۰۸ تحویل غربی‌ها گردید، بستگی دارد. در واقع، ایران در این بسته پیشنهادی، خواستار گفت‌وگوی بین‌المللی با حضور همه ملل جهان در مورد برنامه‌های هسته‌ای و بازرسی‌های بین‌المللی از تمام سایت‌های هسته‌ای خود